

4. Załącznik do protokołu rozprawy – mało znana instytucja i narzędzie procesowe (na stronie: <https://www.rekompensujemy.pl/baza-wiedzy>)

Załącznik do protokołu rozprawy jest instytucją prawną, która jest rzadko stosowana w procesie przez pełnomocników, w zw. z czym nawet Sądy mają procesowy problem z prawidłowym zachowaniem się, wobec skorzystania z tego narzędzia przez pełnomocnika procesowego.

A należy pamiętać, że zgodnie z art. 161 KPC:

W toku posiedzenia wnioski, oświadczenia, uzupełnienia i sprostowania wniosków i oświadczeń można zamieścić w załączniku do protokołu.

Jeżeli stronę zastępuje adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy lub Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej, przewodniczący może zażądać złożenia takiego załącznika w wyznaczonym terminie.”

„Załącznik do protokołu może zostać złożony w toku rozprawy, a po jej zamknięciu - wyłącznie w wypadku zobowiązania przez przewodniczącego do złożenia takiego załącznika. Ponadto w ramach załącznika do protokołu nie można podnosić zastrzeżeń, które w trakcie rozprawy w ogóle nie zostały zgłoszone. Może on bowiem zawierać wnioski i twierdzenia, ewentualnie ich uzupełnienie czy doprecyzowanie, przedstawione uprzednio na rozprawie. Tym samym brak jest podstaw do uznania, iż niezłożenie przez powoda załącznika do protokołu skutkowało brakiem odniesienia się przez sąd do okoliczności w nim podniesionych, albowiem nowa argumentacja powoda podniesiona w załączniku, o której wspomina on w apelacji i tak musiałaby zostać pominięta.”

(Wyrok SA Warszawa z dnia 09-02-2017 r., I ACa 2285/15)

„Co do zasady, załącznik do protokołu powinien zostać złożony na posiedzeniu, na którym strona zgłasza wnioski i oświadczenia objęte również osnową załącznika. Przewodniczący może jednak zażądać złożenia takiego załącznika w terminie późniejszym..”

(Art. 161 KPC red. Marszałkowska-Krześ 2019, wyd. 24, Legalis, Komentarz do art. 161 KPC)

„Składniki treściowe załącznika nie mogą wykraczać poza ramy (zakres) posiedzenia. Załącznik do protokołu stanowi uzupełnienie protokołu posiedzenia w tym zakresie, w jakim strona zamierza wyraźnie sformułować, uzupełnić i uściślić swoje wnioski oraz oświadczenia składane podczas posiedzenia, ale protokół tego w pełni nie odzwierciedla. Treść załącznika musi mieć związek z wypowiedziami autora załącznika złożonymi na posiedzeniu, którego ten załącznik dotyczy. (...) . W konsekwencji załącznik, o którym mowa, nie musi spełniać warunków formalnych z art. 126, 1261 i 128 KPC. Zdaje się jednak, że będzie potrzebne oznaczenie rodzaju pisma przez odpowiednie zatytułowanie go i, dowolne w formie, zaznaczenie sprawy, do której się odnosi, aby nie było wątpliwości i trudności w dołączeniu do właściwych akt. Załącznik do protokołu ma również zawierać osnowę wniosku lub oświadczenie oraz dowody na poparcie przytoczonych okoliczności w zależności od podania ich ustnie na posiedzeniu.”

(Art. 161 KPC T. I red. Piasecki 2016, wyd. 7/Kulski, Legalis, Komentarz do art. 161 KPC)

„Załącznik do protokołu nie stanowi pisma procesowego bowiem nie jest składany poza rozprawą [por. A. Zieliński, Załącznik do protokołu posiedzenia sądu (art. 161 KPC), PS 1994, Nr 3, s. 30]. Nie musi on zatem odpowiadać wymogom przewidzianym dla pism procesowych (art. 126 i n. KPC). Powinien jednak być podpisany. Załącznik do protokołu jest składany w toku posiedzenia z inicjatywy strony lub przewodniczącego”

(Art. 161 KPC red. Marszałkowska-Krześ 2019, wyd. 24, Legalis, Komentarz do art. 161 KPC)

„Załącznik do protokołu stanowi uzupełnienie jego treści (tj. protokołu rozprawy – wyjaśnienie pełnomocnika) w zakresie zapisów wniosków i oświadczeń stron złożonych na posiedzeniu ustnie. Jego osnowa musi zatem nawiązywać do ustnych wypowiedzi złożonych na posiedzeniu. Podlega to kontroli przewodniczącego, który w razie stwierdzenia niezgodności pomiędzy treścią załącznika a przebiegiem posiedzenia powinien fakt ten odnotować w protokole posiedzenia (por. J. Jodłowski, Załącznik do protokołu według Kodeksu postępowania cywilnego, PPC 1936, Nr 14–15, s. 441).”

(Art. 161 KPC red. Marszałkowska-Krześ 2019, wyd. 24, Legalis, Komentarz do art. 161 KPC)

„Załącznik, o którym mowa w komentowanym przepisie, może być dołączony do protokołu sporządzanego z każdego posiedzenia sądowego, nie tylko z rozprawy”

(Art. 161 KPC T. I red. Piasecki 2016, wyd. 7/Kulski, Legalis, Komentarz do art. 161 KPC)

Tomasz Błaszczak
radca prawny